

శ్రీః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।  
వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

విల్లూర్ నడూదూర్ శ్రీ శ్రీనిధిస్వామి కృతిషు

॥ శ్రీహయగ్రీవవింశతిః ॥

*This document\* has been prepared by*

**Sunder Kidambi**

*with the blessings of*

శ్రీ రంగరామానుజమహాదేశికన్

**His Holiness śrīmad āṇḍavan of śrīraṅgam**

---

\*This was typeset using skt, L<sup>A</sup>T<sub>E</sub>X, Itrans, and the **Tikanna** font.

శ్రీః  
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

## ॥ శ్రీహయగ్రీవవింశతిః ॥

కవితాజితకల్లోలికన్యకాకాంతవక్షసే ।  
కరుణాదిగుణాఢ్యాయ కమలానిధయే నమః ॥

వందే వేంకటశేషార్యం వత్సవంశైకమౌక్తికం ।  
వాత్స్యశ్రీవరదాచార్యవత్సం వత్సలమానతే ॥ 1 ॥

లక్ష్మీతురంగానన! బాహవస్తే  
చత్వార ఏవం న కథం ను పాదాః? ।  
ఇత్యానతశ్రీచతురాననోక్తిః  
శృణ్వన్ హయాస్యః స్మితమాతనోతి ॥ 2 ॥

సుధాంశుబింబాత్ తవ వాసభూతాత్  
సుధాంశుఖండా దశధా విలగ్నాః ।  
నఖాత్మనా త్వచ్ఛరణాగ్రదేశే  
సుధామయీం నః ఫణితిం దిశంతి ॥ 3 ॥

బిభర్తి యస్త్యాం మనుజో నిజాంతః  
కలానిధిస్సౌమ్యత్ స ఇహేతి సత్యం ।  
వహన్నిజాంతస్సతతం స ఏషః  
కలానిధిస్తత్ర నిదర్శనం నః ॥ 4 ॥

జంఘా త్వదీయా నయనాభిరామా  
జంఘాలతామేవ దదాతి వాచాం ।  
ప్రవాహభూమ్నీతి విభాతి చిత్తే  
ప్రవాద ఏవం మహతాం న మిథ్యా ॥ 5 ॥

నఖాని యస్తే హృదయే విధత్తే  
 నవాని మాన్యాని మనోహరాణి।  
 న ఖాని తస్యాపథసంగతాని  
 భవంతి విద్వత్తతిభిస్సుతాని॥ 6॥

రంభాదివాహ్యారమణీయతనుప్రకారా  
 రామా రమాసి రమణీమణిరత్ర సా త్వం।  
 రంభాభిరామసుభగోరుగతా భవేమ  
 ఇత్యంకగాం వితనుషే ను రమాం హయాస్య!॥ 7॥

ఆకుంచితాంఘ్రిరుచిరోరుతలే నివిష్టా  
 పాదౌ ప్రసార్య భవదేకపదేన సాకం।  
 లక్ష్మీస్తవ త్రిపదభూతిమధో వ్యనక్తి  
 దివ్యన్యధేతి కిమిదం శ్రుతివాగ్విరుద్ధం॥ 8॥

కుక్షిః కృశస్తదుదరం పరికీర్త్యతేఽసౌ  
 వక్షో విశాలమథ భాతి తరాముదారం।  
 ఆద్యే జగంతి జగతాం జననీ పరస్మిన్  
 ఇత్యౌచితీ చ జనతాం నితరాం ధిన్తోతి॥ 9॥

కంఠం విలోక్య కమనీయమయం చ కంబుః  
 వక్షో విలోక్య జగతాం జననీం తథాంకే।  
 ద్వేధా నిజాకృతిమహో భవతశ్శరీరే  
 లీలావతీమిహ విభావ్య ముదం ప్రయాతి॥ 10॥

అంకం విహాయ తవ దక్షిణమాప కస్మాత్  
 వామం రమా హయముఖేతి విమృశ్య చేతః।  
 పాణిం తవాతిమధురం శుభబోధముద్రం  
 సంవీక్షితుం విశదమిత్యథ నిశ్చిన్తోతి॥ 11॥

స్వామిన్! కరేణ కలయన్నిహ బోధముద్రాం  
 ఉచ్చైః కరేణ కలయంశ్చ సుదర్శనం కిం ? ।  
 ఉచ్చైస్సుదర్శనముపాగతశిష్యవర్గం  
 సంబోధయస్యతి తరామితి చింతయామి ॥ 12 ॥

అస్మిన్ కరే వహసి శోభనబోధముద్రాం  
 అన్యత్ర బోధమయకంబుమతీవ యుక్తం ।  
 అన్యత్ర పుస్తకమిదం తదివేదమాసీత్  
 నాసాంప్రతం కిమపి కర్మణి తే కిల స్యాత్ ॥ 13 ॥

లక్ష్మీశ్చ శంఖశ్చ సముద్రజాతౌ  
 ఏకత్ర పార్శ్వే తదిమౌ విధత్సే ।  
 లక్ష్మీం యథా వక్షసి కౌస్తుభం చ  
 లక్ష్మీం చ చంద్రం చ యథా స్వచిత్తే ॥ 14 ॥

చంద్రః కిలాయం హృదయాత్తవాభూత్  
 లక్ష్మీతురంగానన! తత్ కృతజ్ఞః ।  
 అంతర్విధత్తే సతతం భవంతం  
 కలానిధిస్తేన జగత్ప్రసిద్ధః ॥ 15 ॥

చక్షుర్గోచరతాం గతం మమ సదా తత్ స్యాత్ హయాస్యం మహాః  
 ముద్రాం బోధకరీం కరేణ కరయోః చక్రం సహస్రార్కభం ।  
 శంఖం తం ధవలం సహస్రశశిభం పుస్తం చ హస్తే పరే  
 విద్యానాం నిలయం దధత్ పరతరం వాగ్దేవతావందితం ॥ 16 ॥

శ్వేతం కించన వాజిరాజవదనం వాగ్దేవతావందితం  
 వామాంకస్థితవారిరాశితనయం వేదాంతవిద్యానిధిం ।  
 చాంద్రం బింబముపాశ్రితం శ్రితవశం చక్రం చ శంఖం తథా  
 ముద్రాం బోధకరీం చ పుస్తకమణిం బిభ్రత్ మహస్సంశ్రయే ॥ 17 ॥

స్వామిన్! కిం స భవాన్ విధాయ వనితాం వారాశికన్యామిమాం  
 వామాంకే భగవన్! దరం చ సుభగం వామే కరే కోమలే।  
 తాభ్యాం వాచమహో! రసౌఘభరితాం వ్యాఖ్యానముద్రాం వహన్  
 ప్రీత్యా తాం వివృణోతి తత్ర చ పుమానుచ్చైరధన్స్త్రీ స్థితా ॥ 18 ॥

విద్యాం విగ్రహసంయుతామివ రమాం వామాంకభాగస్స్థితాం  
 విద్యారూపమిమం చ శంఖమతులం వామైకపాణిస్థితం।  
 విద్యాధారిణమేవ పుస్తకమణిం వామాన్యపాణిస్థితం  
 విద్యాదానవదాన్య! వాజివదన! త్వం రాజసే లాలయ ॥ 19 ॥

వారాశేస్తనయాం వహన్నతి తరామానందపూర్ణాంతరః  
 వారాశేస్తనయే వసన్నపి తథా సన్నందధోర్వారిధిః।  
 వాగ్దేవీధృతపాదపంకజయుగో వాచామయం నాయకో  
 వాచాం కాంచనధోరణీమపి వహన్ వాజ్యాననో వర్ధతే ॥ 20 ॥

యోషాలంకృతమంజులాంకమధురః శేషాసనావస్థితః  
 భాషానాథసమీడితాంఘ్రియుగలో దోషాధిపాంతస్స్థితః।  
 హేషావేషసమస్తవేదనివహః ఘ్రిషాన్ క్షిపన్ వాదినాం  
 శోషాయాఘజలాశయస్య నితరాం తోషాయ చ స్యాత్ స నః ॥ 21 ॥

శ్రీమన్! వాజిముఖేతి వారిధిసుతాసంభూషితాంకేతి చ  
 స్వామిన్! వాగధిపేతి వాదవిహృతౌ విద్యోతమానేతి చ।  
 వారాశేరుదితే సుధామయతనౌ వాసం భజంతం నవం  
 వారం వారమియం భవంతమనఘం జిహ్వో గృణాతు స్వయం ॥ 22 ॥

హే లక్ష్మీహయవక్త్ర! మామకమనస్తే మందురా శోభనా  
 యస్మిన్ ఫల్గుపదార్థలోభజడతా తృణ్యేతి విద్యోతతే।  
 ఆస్వాద్య స్వయమంజసా తవ గిరం సంతుష్టచిత్తో భవాన్  
 కామం తత్ర కరోతు శుద్ధిమతి మే సేయం సతీ ప్రార్థనా ॥ 23 ॥

హయముఖవింశతిరేషా

మానిధికవినాథమంజువాగుదితా ।

వాణీం మధురాం సార్థాం

పఠతాం దాతుం సకౌతుకా జయతి ॥ 24 ॥

॥ ఇతి శ్రీహయగ్రీవవింశతిః సమాప్తా ॥